

Basisgroep Sociale Zekerheid

<http://www.cda.nl/Basisgroep-Sociale-Zekerheid>

secretariaat: lesleyhiltten@gmail.com/0638016810

Basisgroep Sociale Zekerheid

Basisgroep Sociale Zekerheid

OPEN FORUM *Nieuwsbrief* 14 17 juni 2014

redactie: Jan Litjens, Dick Aanen, Chris Wessels

redactieadres: johanneslitjens@gmail.com /0640583749

Basisgroep Sociale Zekerheid

Basisgroep Sociale Zekerheid

Inhoud OF-Nieuwsbrief van juni 2014

[Meavita](#)

Opinie 02

[Arm en Rijk](#)

Opinie 02

[Aantal Nederlanders met schulden stijgt](#)

Info 04

["Voorbereidingen stagneren: 40% zorginstellingen nog niet klaar voor transitie in de zorg"](#)

Info 04

[Commentaar](#)

Opinie 04

[Einde van landelijk bureau DISK en Arme Kant van Nederland/EVA](#)

Info 06

[Duurzaamheid en uitkeringsgerechtigden](#)

Opinie 08

[D66 en PvdA willen opheldering over extraatje minima](#)

Info 10

[Asscher ontziet eenoudergezin in de bijstand](#)

Info 10

[Meer mensen in de bijstand](#)

Info 11

[Zorguitgaven groeien minder hard](#)

Info 12

Het Bestuur van de CDA- Basisgroep en de Redactie van Open Forum zijn op zoek naar een lid van de redactie van Open Forum en de Open Forum Nieuwsbrief.

Meer informatie? Bel of mail:

Arend Jansen, voorzitter 0571-275612 arend_jansen@hetnet.nl

Jan Litjens, eindredacteur 0640583749 johanneslitjens@gmail.com

Het eerstvolgende nummer van de Nieuwsbrief verschijnt rond 20 augustus a.s. De redactie wenst voor alle lezers: een zonnige zomer!

MEAVITA

door: Jan Litjens, redactie Open Forum Nieuwsbrief
johanneslitjens@gmail.com

Op 4 en 5 juni 2014 boog de *Ondernemerskamer* van de rechtbank in Amsterdam zich over de zaak *Meavita*.

Abvakabo-FNV wil uitsluitel of er in de periode 2007-2009 sprake was van wanbeleid en faillissement door schuld. In dat geval wil de vakbond, dat bestuurders en toezichthouders persoonlijk financieel verantwoordelijk gesteld worden.

Meavita was een van de grootste thuiszorgzorgaanbieders van ons land. De organisatie ontstond in 2007 uit een fusie van financieel gezonde thuiszorgbedrijven. De *Abvakabo-FNV* constateert dat *Meavita* in 2009 failliet ging door toedoen van de Raad van Commissarissen met als voorzitter VVD-coryfee en Eerste Kamer Fractievoorzitter *Loek Hermans*. Deze Raad had geen grip op de financiën, er heerste chaos en belangrijke beslissingen werden niet vastgelegd. Intussen propten de bestuurders wel even hun zakken vol met andermans "zorggeld". Zo ontving *Hermans*, volgens de advocaat van *Abvakabo-FNV*, indertijd 30.000 euro per jaar voor zijn functie als toezichthouder "voor nog geen maandje werk per jaar". Voor de organisatorische puinhoop, een schuld van 48 miljoen, 100.000 gedupeerde cliënten en 20.000 werknemers werden echter anderen verantwoordelijk gesteld. *Loek Hermans*: "De ondergang van *Meavita* werd niet veroorzaakt door de bestuurders, maar door louter externe factoren". Zo werd een duur administratiesysteem aangeschaft en ging 20 miljoen verloren, door de aanschaf van de nauwelijks geteste TVfoon. Klanten moesten een kastje op de televisie aansluiten om zo zorg op afstand te krijgen.

Waarom de bestuurders niet persoonlijk verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor wanbeleid? Zou dat zijn omdat politici, die dat moeten regelen, later zelf zo'n lucratief baantje willen hebben? Het niet nemen van verantwoordelijkheid is blijkbaar een van de beperkingen van die ex-politici. Zij zijn niet in staat fouten bij zichzelf te zoeken, laat staan eigen fouten toe te geven.

Arm en rijk

door: Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
[Arend Jansen@hetnet.nl](mailto:Arend.Jansen@hetnet.nl)

Het nu al tot standaardwerk betitelde boek van *Thomas Piketty* over simpel gezegd verarming en verrijking staat in het brandpunt van de belangstelling. Op de laatste vergadering van de *Basisgroep* ging het over de ontwikkeling van de koopkracht in de laatste jaren met name voor de onderkant van de maatschappij. Daarvoor hadden we twee sprekers te weten *Sanne Lamers* van het *Nibud* en *Wiemer Salverda*, professor aan de *UvA*.

Wiemer Salverda is medeauteur van het rapport *Nederlandse ongelijkheid sinds 1980*. Dat gaat over loonvorming en overheidsbeleid en de veranderde samenstelling van huishoudens. Dit onderzoek heeft ook bijgedragen aan het boek van *Thomas Piketty*. Wat veel aandacht trekt, ook in Nederland, is de groei van het vermogen en waar het zit. Een geheugensteuntje: 60% van de huishoudens bezit slechts 1% van het vermogen. En 1 procent van de allerrijksten bezit een kwart van het vermogen, ongeveer 1.200 miljard.

Maar nu de onderkant, die is sinds 1977 nauwelijks gegroeid in besteedbaar inkomen. Het voornoemde rapport zou voor de deelnemers aan de *CDA-werkgroep*, die verarming en verrijking onder de loep neemt, verplicht huiswerk moeten zijn. Ook is het wenselijk met *Wiemer Salverda* zelf een onderhoud te hebben over de groeiende kloof tussen arm en rijk. Het is wel arbeidsintensief om hem te pakken te krijgen, maar als het lukt dan krijg je een stroom van informatie, toelichtingen en onderbouwingen. Dat hebben we op de desbetreffende vergadering van de *Basisgroep* zelf mogen ondervinden.

Wat betreft de onbetamelijke groei van het vermogen bij een beperkt deel van onze natie heeft de *Tweede Kamerfractie* van het *CDA* al meteen een oordeel klaar: geen belastingverhoging voor de vermogenden of de allerrijksten. Nou daar gaan we dan maar eens heerlijk over stoeien in de *Werkgroep*. Immers dat vermogen groeit niet door arbeid maar door geldhandel.

En dan de onderkant. Mensen, die werken onder of net boven het minimumloon, staan er elke keer weer versteld van wat daar toch weer van afgaat aan premieheffingen en wat men uiteindelijk kan doen van het overgebleven nettoloon. De *Werkgroep* zal ook eens een studie moeten maken over hoe snel men in dit land buiten bepaalde toeslagen valt. Bijvoorbeeld de woontoeslag. Een praktijkgeval: iemand heeft alleen AOW, vaak zijn dat ex-zelfstandigen. Dat zijn in dit land ongeveer 70.000 personen. Als zo iemand er nog een beetje bij werkt en dat levert ongeveer € 500 in de maand op krijgt hij/zij al geen woontoeslag meer. De reden is dat men dan van bruto bedragen uitgaat en je zit je dan al gauw in box 2. En dan is er nog het huurbeleid van dit kabinet. Mensen die zelf niet in een sociale huurwoning wonen, maar wel beslissen over het huurbeleid moeten maar eens nadenken wat er gebeurt als men elk jaar 4 tot 6% huurverhoging krijgt over huurbedragen tussen de € 580 en € 620. Je zit dan zo boven de € 699 huur en dan vervalt de woontoeslag. De vraag is dan hoeveel procent van het inkomen op gaat aan huisvesting? Tel je daarbij op de andere uitgaven voor gezondheid (bijvoorbeeld eigen risico), verzekeringen, gas en elektra en de dagelijkse primaire levensbehoeften, dan blijkt al gauw dat uitgaan van bruto bedragen voor de onderkant fnuikend is. Bedenk daarbij dat er aan de onderkant nauwelijks vermogen is, laat staan enige reserve om tegenslagen op te vangen. Dan is dat toch een heel ander verhaal dan men leest in rapporten van onder andere van de *Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid*. Het rapport *Nederlandse ongelijkheid* geeft niets verhullend aan wat er aan de onderkant gebeurd is sinds 1977. Ik vraag me dan ook verbijsterd af waarom de *CDA-Tweede Kamerfractie* er als de kippen bij is om direct na de *VVD* te melden dat er geen sprake van kan zijn dat er een verhoging moet komen van de vermogensbelasting. We zitten toch niet onder de plak bij de *VVD*? Of gaat men nog steeds concurrentieslag aan met de *VVD*? Dat is volgens mij een onzalige weg voor het *CDA* en ik denk dat men de stemming onder het gewone volk niet aanvoelt. Het *CDA* denkt te veel op academisch niveau, gevoed door het beschermde milieu waarin men leeft. De *Werkgroep* moet maar eens klip en klaar duidelijk maken wat het *CDA* nog meer heeft met de onderkant als de leus 'werken loont'. Voor veel mensen is er geen werk en als je werk hebt loont het lang niet altijd. Het wordt vast een boeiende *Werkgroep*. Waar de vraag centraal staat: zijn we nog een volkspartij of niet?!

Aantal Nederlanders met schulden stijgt

Het aantal mensen met grote financiële problemen is vorig jaar met 5000 toegenomen tot 89.000. Ook de hoogte van de schulden is gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Dat blijkt uit *Schuldenmonitor 2013* van de Raad van Rechtsbijstand. In 2011 meldden zich 76.000 mensen met grote financiële problemen. Een jaar later waren dat er al 84.000 en vorig jaar liep dit aantal op naar 89.000. De gemiddelde hoogte van de schulden was drie jaar geleden 32.000 euro en in 2012 34.000 euro. Vorig jaar lag het gemiddelde op 38.000 euro.

Persbericht Novum

www.novumnieuws.nl

“Voorbereidingen stagneren: 40% zorginstellingen nog niet klaar voor transitie in de zorg”

De voorbereidingen van zorginstellingen op wijzigingen in het zorgstelsel stagneren. Dat concluderen onderzoekers van BDO Accountants en Adviseurs die 248 zorginstellingen hierover enquêteerden. Veertig procent van de instellingen geeft aan niet klaar te zijn voor de transitie die onderdeel zijn van de toenemende gereguleerde marktwerking in hun sector.

www.bdo.nl/transitiescan

Commentaar

door: Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid

Arend.Jansen@hetnet.nl

De *Enquêtecommissie over de wooncorporaties* is van start gegaan. De media besteden (beperkte) aandacht aan die bijeenkomsten. De indruk bestaat dat het vooral gaat over de grote graaiers, megalomane denkers, maar niet over de alledaagse uitwassen op kleinere schaal. Als *Enneus Heerema* had geweten dat zijn bruteringsoperatie zo zou zijn misbruikt, was hij er waarschijnlijk nooit aan begonnen of had hij het kader veel strakker gemaakt. Het ging bij hem vooral om de huurders en de goede huisvesting. Waarschijnlijk heeft hij er geen moment aan gedacht dat de mens zo op macht en kapitaal belust zou zijn en zo aan zelfverrijking zou doen. En waarschijnlijk had hij ook meer aandacht besteed aan het fenomeen: wie controleert de boel? Want een ding staat wel vast, veel van die Raden van Toezicht of Commissarissen lieten zichzelf goed betalen voor maar een beperkt aantal vergaderingen. Het waren vaak 'old boys netwerken', die elkander overal tegenkwamen. De regionale krant *de Stentor* heeft twee keer op een rij de woningbouwcorporaties onder de loep genomen. Keer op keer bleek dat vooral bij de kleinere corporaties naar verhouding de hoogste beloningen plaatsvonden. Kent de enquêtecommissie die artikelen? Ze zijn goed leesbaar. Er staat o.a. precies in hoe hoog het salaris van de directies is, hoe groot de directiestaf is, hoeveel geld daarheen gaat en wat kost de Raad van Toezicht? Waar de enquêtecommissie ook aandacht aan moet besteden zijn de afspraken, die door de Raden van Toezicht zijn gemaakt als een van de directeuren vertrekt. Mijn vraag is hoe diep gaat die commissie eigenlijk? Weten ze wel wat er in die sociale huursector gebeurt? Gaan ze praten met individuele huurders? Kennen ze de sector? Wordt er over en zonder hen (huurders) gepraat? Hebben ze een indruk van de grondpolitiek die er wordt bedreven? Voor welk bedrag per vierkante meter verkoopt de gemeente de grond aan hen? Of verdienen ook andere projectontwikkelaars geld aan de sociale woningbouw?

En de belangrijkste vraag: kunnen er met die vierkante meterprijs betaalbare huurwoningen worden gebouwd? Voor welke huurprijs zijn de laatste 10 jaar sociale huurwoningen gebouwd? Hoe verhoudt die prijs zich tot de woontoeslaggrens? Ik hoop dat de *Enquêtecommissie* ook zal kijken naar de verhouding gemeente en sociale huursector. Ik zou zeggen, de gemeente beslist hoe er in de sociale huursector gebouwd wordt, voor welke huurprijzen. En vervolgens voert de woningbouwcorporatie dat uit. Beter is misschien wel wat *Assen* doet: zelf sociale huurwoningen bouwen. Ik ben bang dat deze *Enquêtecommissie* niet verder komt dan de grote uitwassen. Maar in de sociale woningbouw moet de huurder centraal staan. En het gekke is dat nu de huurder wordt gebruikt als melkkoe om het financieringstekort terug te dringen. In deze tijd een verwerpelijk en achterhaald instrument. Het was oorspronkelijk bedoeld om het megalomane denken van bestuurders terug te dringen. Het effect is nu, dat de strot van de meeste corporaties wordt dichtgeknepen omdat ze geen lucht meer hebben om aan hun sociale bouwopdracht te voldoen. *Enneus* wilde ze juist meer lucht geven ten behoeve van de huurders en de woonomgeving. In mijn optiek moet de controle beter, bijvoorbeeld de gemeenteraad benoemt de raden van toezicht of wordt het zelf. Maar de beste en goedkoopste oplossing is dat de gemeente weer de sociale woningbouw gaat doen. Scheelt zo honderden miljoenen.

Nog even dit

Asielzoekers zijn vaak berooide mensen die in de armoede leven, ook al wonen ze hier al jaren. Ik heb in de jaren tachtig, negentig van de vorige eeuw ettelijke (ca. 15) kadercursussen gevolgd bij het Steenkampinstituut, bij *Wim Eikelboom* en *Harm Waterborg*. Ik heb nooit geleerd dat er twee overheden zijn die voor de erkenning of je bestaat verschillende stadia hebben. Staatssecretaris *Teeven* vindt van wel. Als de gemeente weet dat je bestaat en het Rijk niet dan besta je dus niet. Je bent een soort geest die ook al spreekt die alleen Nederlands en voelt die zich Nederlander in alles: voor de landelijke overheid ben je dus niets. Nu heeft *Teeven* wel vaker moeite met de V's, de D's en de P's, dus reken ik hem dat niet zo aan. Maar dat mijn eigen *CDA* hem niet laat weten dat hij gek bezig is, dat snap ik niet. Behandel de vreemdeling zoals je zelf wilt dat je behandeld wordt als je vreemdeling bent. Maar die asielzoekerskinderen zijn helemaal geen vreemdeling. Het zijn Nederlanders. Soms zijn we een bekrompen landje dat verzinkt in naar binnen gerichte prietpraat. Sta op en laat die kinderen hier! En haal die Afghaanse jongeling op, die zich bedacht heeft en geen menselijke bom wil zijn. Hij zit liever gevangen dan dat hij vrij komt. Geef hem hier dan maar die vrijheid.

Einde van Landelijk bureau DISK en Arme Kant van Nederland/EVA

door: Hub Crijns, directeur van landelijk bureau DISK (Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken)

crijns@ziggo.nl

foto: Peter de Bie

Bisschop Muskens (rechts) aan het hoofd van de stoet tijdens de manifestatie Deelnemen en meedelen in 1996. Naast hem Ineke Bakker, toen algemeen secretaris van de Raad van Kerken in Nederland, en Theo Salemink, toenmalig voorzitter van landelijk bureau DISK.

Landelijk bureau DISK en de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA moeten helaas per 1 juni 2014 de deuren sluiten. De financiële middelen zijn niet meer toereikend voor voortzetting van het bureau.

In het jaar 2012 konden bestuur en team van Landelijk Bureau DISK het veertigjarig jubileum vieren. In *Ondersteboven* en op de website werd teruggekeken op die geschiedenis. Het Algemeen Bestuur bracht tijdens de jaarvergadering in mei een toast uit op dit heuglijke feit. In datzelfde jaar vierden we ook het zilveren jubileum van de Arme Kant van Nederland/EVA. Tegelijk leefde er geen echt feestgevoel.

Want toen al was er het besef dat de toekomstperspectieven van Landelijk Bureau DISK met alle programma's niet zo rooskleurig zijn. Rond het verwerven van voldoende financiële middelen zijn in 2012 en 2013 vele overleggen gevoerd met kerken, subsidiegevers en andere potentiële subsidieverstrekkingen. Het bestuur van Landelijk Bureau DISK heeft evenwel moeten concluderen, dat er onvoldoende garanties zijn om nieuw personeel aan te kunnen trekken in de vorm van een directeur en medewerkers. Er werd besloten om een afbouwscenario te laten ingaan.

Meer dan genoeg werk

Het rare is dat er over werk niet te klagen is. In de verschillende programma's is er genoeg te doen en de voortdurende crisis met allerlei negatieve gevolgen zorgt daar mede voor. In 2012 hebben we belangrijke inspanningen geleverd om de actuele ontwikkelingen in de economische crisis te volgen en hanteerbaar te maken voor kerken en onze achterbannen. U leest er meer over in ons jaarverslag 2012 *De pijn van de crisis*. In 2013 openden we het jaar met de handreiking *Flexibel en bezield?*, waarmee tegelijk onze inzet in 2013 is

aangegeven. De handreiking biedt tevens suggesties voor bid- en dankdag voor gewas en arbeid in maart en november en de zondag van de arbeid op 1 mei. In het tijdschrift *Ondersteboven* publiceren we ervaringen rondom de crisis. Het nummer met de handreiking rond werkloosheid is uitverkocht en digitaal op de site gezet. Er is alle aanleiding om ons handboek *Arbeid en Kerk Arbeid, zin en geloof* met handreikingen ook rond arbeid en werkloosheid weer ter hand te nemen.

We volgen ook mensen en hun ervaringen rond duurzaamheid en talenten. We ontwierpen een spel dat mensen individueel en in groepsverband kunnen spelen en waarmee ze kunnen nagaan of hun talenten ingezet kunnen worden rond duurzaamheid. Zie verder op www.duurzaamheidentalenten.nl.

Ervaringen en praktijkverhalen van kerken rondom duurzaamheid verzamelen we op www.duurzamekerk.nl en dit digitale platform heeft het afgelopen jaar een vernieuwing en update doorgemaakt. In vervolg op het symposium 'Eerlijk duurt het langst' met vooral een sociaal-ethische insteek organiseerden we op 30 november 2013 het Symposium 'Eerlijk zullen we alles delen', met vooral een praktische insteek.

Sociale en diaconale activiteiten

Vanuit de werkgroep *Arme kant van Nederland/EVA* zijn we betrokken bij de herziening van de sociale zekerheid en de ondersteuning van kerken in hun diaconale taak. Met *De Boodschappenmand 2012* en actuele vervolgen in de *Arme Krant van Nederland* brengen we in beeld hoe mensen rondkomen op of onder de armoedegrens. Op het einde van de maand oktober 2013 presenteerden we het onderzoek naar diaconale hulp door kerken *Armoede in Nederland 2013*. De hulpvragen bij kerken blijken te zijn toegenomen, vooral door mensen zonder betaald werk en/of met schulden. Zie verder op www.armekant-eva.nl.

We participeren in het netwerk van *SchuldHulpMaatje*, dat op 18 november 2013 in Zoetermeer als de zestigste plaats activiteiten gaat ontplooiën. Zie verder op www.schuldhulpmaatje.nl.

De *Ab Harrewijn Prijs* met aandacht voor projecten aan de onderkant van de samenleving wint ook in 2013 aan bekendheid. Winnaar is geworden *Lisa Paassen*, coördinator van het *Jongeren Advies Punt* in Leeuwarden. Inmiddels zijn er vier projecten genomineerd voor de *Ab Harrewijn Prijs 2014*. Zie: www.abharrewijnprijs.nl.

De ondersteuning van het katholieke netwerk van diaconie en caritas vindt plaats door middel van het tijdschrift *Diakonie & Parochie* en het organiseren van verschillende studie- en werkdagen gedurende het jaar. De inzet vanuit de Diaconale Alliantie treft u aan op www.rkdiaconie.nl.

Werk genoeg, geld is schaars

Werk is er genoeg. De armoede is sinds 2008 elk jaar gestegen, de werkloosheid neemt toe, de schulden van huishoudens stijgen alsmaar, huizenbezitters met een te hoge hypotheek kennen problemen, zzp'ers hebben te weinig opdrachten, en relaties komen onder grote druk te staan met een toenemend aantal scheidingen als gevolg. Voor een landelijke werkgroep *Arme Kant van Nederland/EVA* reden genoeg om door te gaan met de campagnewerkzaamheden. Ideeën genoeg. Maar het geld bij kerken, religieuze instituten, overheid en fondsen is schaars. *Landelijk bureau DISK*, dat sinds 2002 de verantwoording draagt voor de landelijk werkgroep, moet helaas ook om dezelfde reden stoppen met de werkzaamheden. Er eindigen twee grote tradities van betrokkenheid vanwege de kerken op de sociale kwesties van deze tijd.

Geldgebrek noopt om met een professionele organisatie te moeten stoppen. Wellicht zijn er andere mogelijkheden om in andere vorm, met een kleinere organisatie en wellicht meer vrijwilligers, door te gaan met een landelijke werkgroep of een landelijk initiatief rond kerken en armoede of kerken en sociaaleconomische thema's. Er wordt over gesproken met de *Raad van Kerken*. Hopelijk komt er ook geld voor beschikbaar. Dat zal de nabije toekomst leren. Van een aantal activiteiten is inmiddels duidelijk dat ze doorgang kunnen vinden buiten het kader van de huidige werkorganisatie van *Landelijk Bureau DISK*, zoals het netwerk van *SchuldHulpMaatje*, de *Ab Harrewijn Prijs*, het *Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad*. Mededirecteur *Trinus Hoekstra* blijft bijvoorbeeld werkzaam bij *Kerk in Actie* en zal blijven werken aan materiaal voor viering en gesprek op het terrein van geloof, arbeid en economie.

Boekjes ten afscheid

Voor nu evenwel is het afscheid nemen van twee landelijk oecumenisch initiatieven die sinds 1972 en 1987 hun stem hebben laten horen rond sociaaleconomische werkelijkheden en geloof. Op vrijdagmiddag 16 mei 2014 is er in de Bergkerk in Amersfoort een publiek afscheid geweest met 250 deelnemers. Kijk voor een impressie, alle teksten en foto's op www.disk-arbeidspastoraat.nl. Tijdens die bijeenkomst zijn twee boekjes gepresenteerd: *Bewerken, bewaren en doorgeven* en *Werken van barmhartigheid. Gedichten van Hub Crijns*. De boekjes zijn na 16 mei ruim verspreid. Wie exemplaren wil hebben kan mailen naar info@disk-arbeidspastoraat.nl

Duurzaamheid en uitkeringsgerechtigden

door: *Louis Flapper*
l.flapper@planet.nl

Vorig jaar mei verscheen het manifest *Nederland Verdient Beter: naar een Duurzame Economie* van de werkgroepen duurzaamheid van acht politieke partijen (CDA, PvdA, VVD, D'66, Groen Links, Christen Unie, Partij voor de Dieren en SGP). Het is denk ik goed om er in de *Open Forum-Nieuwsbrief* aandacht aan te besteden. Niet alleen omdat veel uitkeringsgerechtigden geïnteresseerd zijn in het milieu, maar ook omdat de manier waarop we duurzaamheid invullen mensen met een uitkering zal raken.

Het manifest zelf is makkelijk te vinden op internet: Nederland Verdient Beter: naar een Duurzame Economie.

Wat zegt het manifest over duurzaamheid? Het constateert als eerste enkele belangrijke problemen, zoals uitbuiting van mensen door o.a. slechte leef-, arbeids- en rechtsomstandigheden en overconsumptie van de aarde, qua grondstoffen en voedselbronnen (wat ten koste gaat van anderen en volgende generaties).

Het manifest zoekt de oplossing vooral langs de volgende wegen:

- * We moeten van kwantitatieve groei (steeds maar meer, meer, meer) naar kwalitatieve vooruitgang (een beter leven).
- * Van korte termijn denken (bv. streven naar winst op korte termijn) moeten we denken aan de lange termijn. Het is belangrijk voor mensen en organisaties dat ze ook op lange termijn voortbestaan.
- * In plaats van monoculturen (niet alleen in de landbouw maar bijv. ook op financieel gebied) is meer diversiteit nodig. Want als er in monoculturen ziekte

uitbreekt hebben ze weinig mogelijkheden zichzelf te herstellen. Daarvoor is diversiteit nodig, zodat er veerkracht is. Regionale economie is daarom van belang.

* In plaats van alleen met elkaar concurreren, moet verbinding en samenwerking belangrijk worden, want dat zijn ook oer-menselijke waarden. Daarin – zo schrijft het manifest – ligt onze grootste kracht en het is ook een bron van vervulling en geluk.

Het manifest komt vervolgens met een lijst van 50 voorstellen waarvan ik er enkele noem:

* Groei wordt voortaan niet meer in een enkelvoudige financiële indicator uitgedrukt (als % van het bruto binnenlands product) . Het CPB voert voortaan economische analyses uit, waarin mens en natuur/milieu zijn opgenomen.

* Na economische exploitatie van een gebied is herstel van de omgevingswaarde voor de bevolking (incl. de biodiversiteit) uitgangspunt.

* In Nederland worden hergebruik en recycling gestimuleerd door verdere samenwerking in de productieketen, gecombineerd met stijgende eisen aan hergebruik, b.v. 50% aandeel van hergebruikte materialen in gebruiksgoederen per 2025.

* Brancheorganisaties onderzoeken en promoten coöperatieve en alternatieve ondernemingsvormen, waarin meerdere stakeholders het beleid bepalen. Coöperaties zijn geschikt om met lokale betrokkenheid nieuwe economische activiteiten op te zetten en massa te geven, zoals bij het realiseren van decentrale duurzame energieopwekking of ten behoeve van goede en betaalbare zorg.

* Consumptie wordt verder gestuurd door differentiatie van belastingen, op basis van grondstoffen- en energiegebruik. Bijvoorbeeld: belasting op wit- en bruingoed differentiëren naar energielabel (analoog aan zuinige auto's); duurzame energieproducten naar het lage BTW tarief; diensten voor hergebruik, reparatie en duurzame energie gaan naar het lage Btw-tarief

* Bij ontwikkelingssamenwerking wordt gestuurd op de duurzaamheid van de ontwikkeling, bijvoorbeeld op de ontwikkeling van biodiversiteit, duurzame energieopwekking en grondstoffengebruik.

Het boeiende aan dit manifest is dat het ook de mens centraal stelt en niet alleen het milieu. Daarmee is het ook interessant voor de uitkeringsgerechtigde als mens. Het rapport gaat uit van de drie P's: *People* (de mens dus), *Planet* (milieu) en *Profit* (de economie). Wat de economie betreft kiest het manifest voor de overheid als marktmeester: wel een vrije markt maar dan binnen de perken. Dat lijkt daarmee verwant met het Rijnlandse model.

Intrigerend vind ik ook dat het manifest spreekt over coöperatieve bedrijfsvormen, een verwant pleidooi viel ook te lezen in de encycliciek *Caritas in Veritate*. Het echte kapitalisme wil zo veel mogelijk vrijheid op de markt. Voor mensen als *John Stuart Mill*, een van de denkers achter het kapitalisme, zat er nog een soort van moraal achter. Het idee was, dat wanneer ieder zijn eigen belang nastreeft (winst) dit leidt tot de beste en goedkoopste producten en daarmee tot een goede samenleving voor iedereen. De werkelijkheid bleek anders. Het leidde tot uitbuiting van het milieu en tot uitbuiting van arbeiders en tot mensen aan de kant zetten omdat ze economisch niet rendabel zouden zijn. Het leidde ook steeds meer tot individualisme, het stimuleerde dat mensen alleen aan zichzelf gingen denken (hebzucht). Er was steeds minder sprake van een gezamenlijk doel.

Het manifest brengt weer een gezamenlijk doel naar voren: dat de aarde ook voor toekomstige generaties leefbaar is en dat ieder mens zich kan ontplooiën en een waardevol leven kan leiden. Een gezamenlijk doel is een doel van ons allemaal. Dus ook van mensen met een uitkering. Ook zij moeten een plek vinden en krijgen om daaraan bij te dragen en zelf een waardig leven hebben. Bij mij komt weer boven het uitgangspunt van de *Basisgroep*, dat mensen met en mensen zonder een betaalde baan samen verantwoordelijk zijn voor de samenleving van nu en die van de toekomst.

Het manifest vraagt om verdere discussie en uitwerking.

Zo zou het verdisconteren van milieueffecten in de prijzen van producten er toe kunnen leiden dat met name de producten die nu goedkoop zijn een stuk duurder worden. Hoe zorgen we ervoor dat mensen met een laag inkomen in ieder geval hun koopkracht behouden?

Er zijn redelijk uitgewerkte voorstellen voor het milieu en die zullen leiden tot verbetering van het milieu in de wereld en in Nederland.

Maar hoe zit het met voorstellen die mensen betreffen en met name mensen in Nederland die een uitkering hebben of die eigenlijk behoren tot de werkende armen?

Waar de voorstellen expliciet mensen betreffen lijkt het te gaan om mensen in ontwikkelingslanden.

Mogelijk levert meer regionale economie en meer hergebruik goede werkgelegenheid voor mensen die nu aan de kant staan. Maar ik kan mij -als leek- ook voorstellen dat je het milieu verbetert door allerlei geavanceerde technieken. Dat levert dan misschien werk voor mensen die technisch hoog geschoold zijn, maar mogelijk niet voor mensen die nu onderaan de arbeidsmarkt staan. Hier valt dus nog veel uit te denken. Een punt dat hier waarschijnlijk mee samenhangt is dat het gezamenlijk doel van een manifest vooral een wereldwijd doel is. De vraag is dan wat is daarbinnen het doel voor Nederland? Dat zal mogelijk iets moeten zijn als: een goed milieu in Nederland en - mede daardoor - bijdragen aan het werelddoel van een beter wereldmilieu. En ook de zorg dat alle mensen in Nederland een waardig leven kunnen leiden met daarbij oog voor het welzijn van de overige wereldbewoners.

Er moet mijnsinziens nog veel uitgewerkt en uitgedacht worden. Daarbij is het zeker belangrijk dat mensen met een uitkering daarin meedenken, want zij zijn een belangrijke doelgroep waar het gaat om de verbetering van de situatie van mensen. Misschien is het iets voor de *Basisgroep* om een bijeenkomst aan het manifest te wijden en na te denken welke aanvullingen het behoeft opdat ook de Nederlandse mens een goede plek in die samenleving heeft?

D66 en PvdA willen opheldering over extraatje minima

Alle minima moeten het eenmalige extraatje dat het kabinet hen heeft toegezegd ook echt krijgen. Nu is het zo dat alleen bijstandsgerechtigden het extraatje overgemaakt krijgen. Werkenden en gepensioneerden met een laag inkomen moeten het bij de gemeente aanvragen. Ze moeten vervolgens afwachten of het ook wordt toegekend. Dat zeggen de Kamerleden *Steven van Weyenberg* (D66) en *Mariëtte Hamer* (PvdA) naar aanleiding van een bericht in *De Telegraaf*. Staatssecretaris *Jetta Klijnsma* van Sociale Zaken moet volgens hen regelen dat gemeenten het extraatje niet mogen weigeren als iemand aan de criteria voldoet. Het extraatje, dat op Prinsjesdag werd aangekondigd, bedraagt voor gezinnen € 100, voor een alleenstaande ouder € 90 en voor een alleenstaande €

70. Het geldt voor iedereen met een inkomen tot maximaal 110% van het minimumloon.

'Vreemd dat werkenden en gepensioneerden benadeeld worden'

„Ik vind het vreemd dat *Klijnsma* werkenden die weinig verdienen en gepensioneerden benadeelt", zegt *Van Weyenberg*. „Deze mensen hebben net zoveel recht op dit extraatje als iemand met een bijstandsuitkering." En *Hamer*: „Het kan niet zo zijn dat de ene gemeente het extraatje wel aan een AOW'er uitkeert, en de andere gemeente besluit dit niet te doen. De PvdA zal de staatssecretaris dan ook om opheldering vragen."

'Gemeentelijke vrijheid om mensen met groot vermogen uit te sluiten'

Een woordvoester van *Klijnsma* laat weten dat het wel degelijk de bedoeling is dat iedereen die er recht op heeft het extraatje ook krijgt. Maar er is enige gemeentelijke vrijheid om bijvoorbeeld te voorkomen dat mensen met een groot vermogen, maar met een laag inkomen, de bonus ook opstrijken.

CDA twijfelt over extraatje

Het CDA betwijfelt overigens of het extraatje wel een goed idee is. Volgens Kamerlid *Pieter Heerma* is het in strijd met het idee dat werken moet lonen. Bovendien zijn de uitvoeringskosten erg hoog: 10 van de 70 miljoen gaan daaraan op, aldus *Heerma*.

Bron: ANP

Asscher ontziet eenoudergezin in bijstand

Alleenstaande ouders in de bijstand die alleen nog op papier een partner hebben, worden voorlopig niet de dupe van een herziening van de financiële kindregelingen. Minister *Lodewijk Asscher* is bereid die groep nog 1 jaar te ontzien. Die periode kan dan worden gebruikt voor overleg met gemeenten. Asscher zei dat in de Eerste Kamer. Een flink deel van de Senaat, waaronder regeringspartij PvdA, heeft er moeite mee als het wetsvoorstel van *Asscher* de betreffende groep treft. Het gaat om alleenstaande ouders van wie de partner bijvoorbeeld in de gevangenis zit of met de noorderzon is vertrokken. De Belastingdienst behandelt hen niet als alleenstaanden omdat ze formeel nog een partner hebben. Ook onder meer CDA, ChristenUnie en GroenLinks vroegen aandacht voor dit probleem.

Asscher moet nog dekking zoeken voor kosten uitstel

Vorige week zei *Asscher* nog dat het om een kleine groep gaat en dat gemeenten de gedupeerden te hulp kunnen schieten via de bijzondere bijstand. Maar *Asscher* toonde dinsdag begrip voor de zorgen in de Senaat. Het uitstel kost naar schatting € 5 tot 10 miljoen. *Asscher* moet daar nog een dekking voor zoeken.

Doel is bezuiniging op regelingen voor gezinnen met kinderen

Doel van het wetsvoorstel van *Asscher* is te bezuinigen op regelingen voor gezinnen met kinderen, zoals de kinderbijslag en het kindgebonden budget. Het aantal regelingen gaat van 11 naar 4. In totaal kosten de kindregelingen nu zo'n € 10 miljard. Door de nieuwe regeling, die volgend jaar ingaat, wordt er 0,5 miljard bespaard. De Senaat zal naar verwachting volgende week in meerderheid voor het wetsvoorstel stemmen.

Bron: ANP

Meer mensen in de bijstand

Ondanks signalen dat de economie weer aantrekt, is er in de bijstand vooralsnog geen omslag zichtbaar. In het eerste kwartaal steeg het aantal mensen met een bijstandsuitkering met 13.000 tot 426.000, blijkt uit cijfers van het Centraal

Bureau voor de Statistiek (CBS). Een dergelijk groot aantal is sinds eind jaren 90 niet meer waargenomen. Sinds 2009 is het aantal bijstandsgerechtigden met ruim 120.000 gestegen. Vanaf begin 2013 ging de stijging in een versneld tempo, doordat de arbeidsmarkt sterk verslechterde.

Daling aantal WW-uitkeringen

Het prille economische herstel vertaalt zich wel in een daling van het aantal WW-uitkeringen en een lichte toename van het aantal vacatures, maar leidt vooralsnog niet tot een afname van het aantal bijstandsuitkeringen. Bijstandsontvangers zijn doorgaans mensen die al relatief lang zonder werk zitten. Zij hebben gemiddeld minder kans snel een baan te vinden.

Meer jongeren in de bijstand

Het aantal jongeren tot 27 jaar in de bijstand steeg in het eerste kwartaal met 7 procent tot 41.000. Dat was procentueel een sterkere toename dan in de oudere leeftijdsgroepen. De jongste leeftijdscategorie kwam door de stijging boven het niveau van juni 2013 uit. In de tussenliggende periode waren er juist minder jongeren met bijstand. Het arbeidspatroon van jongeren is grilliger. Zij hebben steeds vaker een flexibel dienstverband en kortdurende banen. Hierdoor bouwen zij geen of weinig WW-rechten op, waardoor zij na het verlies van hun baan eerder in de bijstand terechtkomen. Daar staat tegenover dat zij ook weer sneller aan de slag komen

Bron: ANP

Zorguitgaven groeien minder hard

In 2013 is ruim € 94,2 miljard uitgegeven aan de gezondheids- en welzijnszorg. Dat is een stijging van 1,6% ten opzichte van het jaar daarvoor en daarmee is het de kleinste groei in de afgelopen 15 jaar. Dat blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De minder grote groei komt vooral doordat het geneesmiddelengebruik minder hard is gestegen en de gemiddelde prijs van geneesmiddelen verder daalde. De uitgaven aan ziekenhuizen en medisch specialisten stegen vorig jaar met 4,9%. Dit is goed voor ongeveer een kwart van de totale zorguitgaven.

Lichte groei uitgaven aan ouderen- en gehandicaptenzorg

In 2013 is aan ouderenzorg 2,4% meer uitgegeven dan in 2012 en aan gehandicaptenzorg 0,7%. Deze percentages liggen lager dan in voorgaande jaren. Dit komt doordat het beleid is aangescherpt: tarieven zijn verlaagd, de groei ruimte voor de uitgaven is beperkt en de vergoedingen bij vervoer zijn gemiddeld lager. Ouderenzorg en gehandicaptenzorg zijn samen goed voor 29% van de totale uitgaven aan zorg.

Uitgaven aan kinderopvang liepen opnieuw terug

De uitgaven aan kinderopvang namen opnieuw af. Niet alleen gingen minder kinderen naar de opvang, ook liep het aantal uren opvang per kind verder terug. Dit komt onder meer doordat ouders en verzorgers minder vergoeding kregen.

Uitgaven per persoon ook gestegen

Per persoon waren de uitgaven € 5.608 in 2013, tegen € 5.537 het jaar daarvoor. De zorguitgaven zijn opgebouwd uit wat zowel de overheid als consumenten hebben uitgegeven aan zorg.

Bron: ANP en CBS.nl